

Egzamin z języka norweskiego

OPPGAVE 1

Skriv et sammendrag av følgende tekst. Bruk egne ord. Sammendraget skal ikke være lengre enn 2 sider.

Migrasjon i det 21. århundret

Flere mennesker er i bevegelse enn noen gang siden den andre verdenskrig. De forente nasjoner rapporterer om mer enn sytti millioner på flukt, noe som er 2,3 millioner flere enn for kun ett år siden. De fleste er på flukt i eget land, men mange millioner har ikke annet valg enn å krysse grensa til nabolandene, hvor de håper å kunne slå seg til, eller fortsette veien videre. Den såkalte flyktningkrisen i 2015, der tusener la ut på den farefulle ferden til Europa, førte først og fremst til en bølge av humanitær ånd på kontinentet. De store internasjonale organisasjonene klarte imidlertid ikke å hankses med migrasjonsbølgen. Mens Ungarn satte opp gjerder mot sør, innrømmet Tyskland at de hadde overvurdert sin kapasitet til å inkludere migranter. Landet måtte da slå retrett og sende flyktninger tilbake til Tyrkia.

Ved siden av å være en humanitær krise i Midtøsten og Nord-Afrika, var flyktningkrisen i 2015 også en politisk krise i Europa. Mens hundre tusener la på flukt over Middelhavet og nordover gjennom Balkan, lurte flere på om flyktningene ikke hadde krav på beskyttelse. Enhver har jo rett til liv, frihet og personlig sikkerhet, i hvert fall i henhold til det som står i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter. Dette skal være grunnleggende menneskerettigheter som den enkelte stat er forpliktet til å gi sine statsborgere. I praksis betyr det at dersom man ikke finner livsmuligheter og beskyttelse der man bor, har man rett til å søke dette utenfor sitt hjemland, mens andre stater har en plikt til tre inn med beskyttelse. Likevel ser vi gang på gang at verdenssamfunnet ikke er i stand til å gi beskyttelsen som menneskerettighetene erklærer. Ett spesielt grotesk eksempel er Libya som lenge har vært et riktig avreisested for migranter i Europa. Spesialister på migrasjon påpeker at migranter i dette landet har i flere år fått sine rettigheter, liv, sin fysiske og psykiske integritet krenket på verst mulig måte. Men grunnet Libyas nærhet til italienske Lampedusa er landet svært godt egnet for overfart til Europa. Landet utpeker seg som en ypperlig transittkorridor fra fattige land sør for Sahara til Middelhavet.

I tillegg utmerker seg landet også ved at myndighetene over lang tid har sett mellom fingrene på innreise av migranter på vei til Europa for så å utnytte disse på det groveste, eller la andre utnytte dem. Utnyttningen har omfattet alt fra tvangsarbeid og økonomisk utpressing til seksuelt misbruk i fengsler og fangeleirer. Dette har foregått systematisk og må betraktes som organisert av landets myndigheter. Enda verre er det at europeiske land har funnet det gunstig å samarbeide med Libya på grensekontrollområder. Dette har foregått både i regi av Europeisk Union og direkte mellom Libya

og Italia. Dette tatt i betraktning kan man nok si at europeiske land har gjort seg delaktig i utnyttelsen av migrantene.

Å migrere er menneskelig og migrasjon er neppe noe nytt fenomen i Europa. Men før gikk den andre veien. Den største migrasjonen i historien gikk ut av Europa, da millioner europeere la ut på en lang ferd, hovedsakelig til Amerika, fra midten av 1800-tallet og de første tiårene av forrige århundre. Gjennom årene virker det at jordas kontinenter og mennesker er blitt koblet mye tettere sammen. Samtidig er det lett å få inntrykk av at det er den rike, vestlige verden som har tjent mest på globalisert migrasjon, gjennom tilgang til billige produkter og arbeidskraft, noe som ikke nødvendigvis er tilfelle. Den økonomiske utviklingen har ført til framveksten av middelklasse i flere asiatiske land. Samtidig har den resultert i økonomisk stagnasjon og nedgang for brede befolkningslag i Vesten. Økonomisk globalisering med flytting av produksjon til lavkostland har hatt negative konsekvenser for store befolkningsgrupper i vestlige land. Det andre forholdet er at økt innvandring fra Afrika til Europa og fra Sentral-Amerika til USA har satt lønn og arbeidstakeres rettigheter under press, og for mange har det medført en opplevelse av utrygghet.

Migrasjon er meget ressurskrevende. Et av de eldste spørsmålene i migrasjonsstudier er hvorvidt økonomisk ulikhet påvirker migrasjonsmønstrene. Enkelte økonomer hevder at økonomisk ulikhet forklarer så godt som all migrasjon, mens andre retter søkelyset mot mer kulturelle forklaringer. Det er imidlertid sikkert at internasjonal migrasjon forutsetter tilgang til informasjon om kapasitet til å planlegge og kontakter som kan hjelpe flyktningene over de mange hindrene de møter på veien til bedre liv. Svært ofte er en persons migrasjon en investering for en familie, slekt, eller en landsby. I de fleste tilfeller er migrasjon derfor sosialt forankret, så økonomi alene kan faktisk ikke regnes som diagnose for migrasjon.

Siden begynnelsen av 2007 har nesten tre tusen mennesker mistet livet i forsøket på å krysse Middelhavet og komme seg til Europa. Det sier noe om hva mange er villige til å risikere i forsøket på å finne bedre livsmuligheter. Den samme desperasjonen preger migranttogene på vei nordover gjennom Sentral-Amerika. Det er et faktum at flere og flere land unndrar seg forpliktelsene i internasjonale konvensjoner. Nå er det kanskje på tide at man starter et langsiktig, internasjonalt samarbeid der man gjennomgår og kartlegger migrasjonsårsaker, prøver å forutse konsekvenser, tilrettelegger regelverk og tar vare på jevn byrdefordeling mellom mottakerlandene.

OPPGAVE 2

Oversett følgende tekst til polsk.

Høyrepopulistene tilbyr økonomisk og kulturell proteksjonisme til folk som er skuffet over globaliseringens konsekvenser, som nyliberal, økonomisk omstrukturering og endringer i demografien. Felles for dem er ønsket om å beskytte og bevare den jødisk-kristne sivilisasjonen. De framstiller migranter fra de muslimske land som en eksistensiell trussel, mot nasjonal identitet, levemåte og kristen sivilisasjon. Forskere definerer populistisk nasjonalisme som ekskluderende og polariserende nasjonalisme som setter moralsk rene og dydige innsidere opp mot en gruppe interne, eller eksterne outsiders. Det handler egentlig om nativisme - ideen om at visse mennesker og krefter turer det opprinnelige folket, der religionen brukes som et instrument til å ekskludere andre. De populistiske nasjonalistene har tilsynelatende liten vilje til å se individene i gruppen av nyankomne, og deres mål er å gjøre distansen så stor som mulig, så man ikke skal bli berørt av andres rop om hjelp. For å oppnå dette skalerer man ofte selektive funn av faktisk innvandrerkriminalitet opp til hele grupper av mennesker, slik at flyktninger blir ensidig koblet til terrorisme, selv om det ikke er gode holdepunkter for det.

OPPGAVE 3

Velg ett av følgende emner og skriv en stil på ca. 200 ord.

1. Kunst kan både være en form for underholdning og en form for motstand og protest. Hvilken betydning mener du at kunsten har i dag?
2. Ta utgangspunkt i John Lennon sin *Imagine* og skriv om en konflikt eller krig som engasjerer deg. Prøv å drøfte det du vet om konfliktens opphav og konsekvenser den innebærer for sivilbefolkningen.
3. En god skole. De fleste er enige om at en god skole er en skole der elevene møter utfordringer og får den rette undervisningen. Men hvordan får man det til? Noen mener at det viktigste er å ha dyktige lærere. Andre peker på at det må stilles større krav til elevene enn det vi gjør i dag. Enkelte legger også vekt på at klassene ikke bør være for store, siden det kan være vanskelig å få tid til hver enkelt elev. Fortell hvordan du mener en god skole bør være. Trekk gjerne inn egen erfaring.

OPPGAVE 4

Fyll ut. Det skal være kun ett ord i hver luke. Svarene skrives på svararket.

Hjerteinfarktpasienter

En god del forskningsresultater viser tydelig at flertallet av pasienter med hjerteinfarkt ikke 1. _____ livsstilen og når ikke målene sine 2. _____ redusert kolesterol og 3. _____ etter at de forlater sykehuset. På åttitallet ble hjerteinfarktpasientene lenger på sykehus 4. _____ i dag. I dag blir de fleste skrevet ut allerede etter en til tre døgn. Da er det mindre tid til å informere pasientene om hvilke 5. _____ de bør ta. Det er viktig hvordan sykehus 6. _____ informasjon til pasienten. I dag er det ingen systematisk 7. _____ fra sykehuset etter at pasientene er utskrevet etter hjerteinfarkt. Det varierer mye hvor mye kunnskap pasientene har 8. _____ egen 9. _____. De fleste blir fulgt opp 10. _____ fastlegen. Nesten tre av ti pasienter får hjelp av Hjerterehabiliteringen. Mange av dem som 11. _____ infarkt, får psykiske reaksjoner eller en 12. _____ psykisk påkjenning. Hjerterehabiliteringen reduserer sannsynligheten 13. _____ både tilbakefall, dårlig livskvalitet og psykiske reaksjoner. Forskerne skal nå satse på å finne 14. _____ 15. _____ de enkelte risikofaktorene har å si 16. _____ sykdomsforløpet. Sykdommen kan selvsagt ha sammenheng 17. _____ alderen og hvor godt utdannet pasienten er, men slike ting har pasientene naturlig nok ingen 18. _____ over. Forskerne skal 19. _____ se nærmere på kun de risikofaktorene som det er mulig å gjøre noe med, slik som søvnproblemer, angst, depresjon og at pasienten husker å ta sine 20. _____ medisiner.

1.	a. bytter	b. legger om	c. skifter	d. bytter ut
2.	a. om	b. til	c. for	d. på
3.	a. blodpuls	b. blodtrykk	c. blodmangel	d. bloverdi
4.	a. av	b. for	c. enn	d. sammenliknet
5.	a. trinn	b. skritt	c. mål	d. grep
6.	a. angir	b. overbærer	c. yter	d. formidler
7.	a. støtte	b. oppfølging	c. sporing	d. råd
8.	a. om	b. på	c. over	d. Av
9.	a. kosttilstand	b. tilstand	c. smerter	d. status
10.	a. til	b. hos	c. av	d. over
11.	a. opplever	b. har	c. overlever	d. rammer
12.	a. kontinuerlig	b. evig	c. konstant	d. varig
13.	a. av	b. til	c. for	d. på
14.	a. ut	b. på	c. til	d. fram
15.	a. hva	b. hvordan	c. hvilke	d. grad
16.	a. over	b. ovenfor	c. for	d. til
17.	a. til	b. over	c. forbundet	d. med
18.	a. rolle	b. innflytelse	c. virkning	d. påvirkninger
19.	a. imidlertid	b. likevel	c. derfor	d. fordi
20.	a. evige	b. kontinuerlige	c. faste	d. gode